

Spoznajmo risanke, program slovenskih kratkih animiranih filmov 3+

pedagoško gradivo

avtorica **Martina Peštaj**

kazalo

kazalo.....	1
uvodna beseda.....	4
o filmih: filmografski podatki in kratka vsebina.....	5
Cekin.....	5
Hribci – Zajtrk	6

Medved Bojan – Varuška	6
Egon klobuk.....	7
Koyaa – Lajf je čist odbit.....	8
Koyaa – Roža.....	9
Princ Ki-Ki-Do in pošast iz močvirja	9
Maček Muri	10
Cipercoper.....	11
Pasavec (Potovanje na ladji Beagel).....	12
pogovori o animiranih filmih	13
psihološki razvoj v zgodnjem in srednjem otroštvu	13
animirani film je celota: osebno doživetje, vsebina in filmski jezik	14
izhodišča za pogovore o filmih in dodatne dejavnosti.....	16
Cekin.....	16
Hribci – Zajtrk	16
Medved Bojan – Varuška	17
Egon klobuk.....	18
Koyaa – Lajf je čist odbit.....	18
Koyaa – Roža.....	19
Princ Ki-Ki-Do in pošast iz močvirja	20
Maček Muri	21
Cipercoper.....	21
Pasavec (Potovanje na ladji Beagel).....	22
dodatna gradiva za strokovne delavce	24

Art kino mreža Slovenije in Kinodvor dovoljujeta in spodbujata nadaljnjo uporabo gradiva v filmsko-vzgojne namene. Veseli bomo vaših odzivov, poročil o uporabi, konkretnih učnih priprav na film, predlogov in pripomb. Gradivo je oblikovano kot pomoč staršem ali strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Za vse druge uporabe nam pošljite pisno prošnjo na kinobalon@kinodvor.org.

Kolofon | Spoznajmo risanke, program slovenskih kratkih animiranih filmov • Gradivo za učitelje in starše Kinobalon • Avtorica: Martina Peštaj • Uredila: Živa Jurančič • Jezikovni pregled: Mojca Hudolin • Slikovno gradivo: arhiv Kinodvora • Izdala v elektronski obliki: Art kino mreža Slovenije in Javni zavod Kinodvor, 2015

Pedagoško gradivo je nastalo v okviru **Nacionalnega filmsko-vzgojnega programa**, ki se izvaja ob strokovni podpori Kinobalona v Kinodvoru.

Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru OP RČV, razvojne prioritete »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«, prednostne usmeritve »Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora socialni vključenosti«.

Kinodvor.
Mestni kino.

uvodna beseda

Animirani filmi otroke vedno in povsod pritegnejo. Nekatere tako močno, da jih lahko gledajo ure in ure, vse po vrsti. Tudi otrokovi odrasli so včasih prepričani, da je animirani film vedno in povsod za otroke in jih lahko gledajo ure in ure, vse po vrsti. Pa ni povsem tako. Animirani film je bil v osnovi ustvarjen za odrasle in se je šele kasneje izkazal kot zvrst, pisana na kožo otrok zaradi svoje čarobnosti, neskončnih predstavniških možnosti in žgečkanja domišljije.

Vendar za to otrok ne potrebuje mnogo ur, temveč spretno in premišljeno vodenje odraslega, ki iz dolge vrste animiranih filmov izbere tiste, ustrezne otrokovi starosti, razvojni stopnji in s tem zmožnosti dojemanja in sprejemanja. Le tako lahko otroci zares uživajo v tistem, kar gledajo.

Ljudem, ki se ukvarjamo s filmom, animiranim filmom in njegovim pomenom za otroke, se vedno znova postavlja vprašanje: naj otroci gledajo tisto, kar si želijo, ali naj gledajo tudi tisto, kar mi, odrasli, želimo, da vidijo. Odziv malih gledalcev na program, ki ga imate pred sabo, odločno govori v prid drugemu. Otroci, navajeni predvsem animiranih filmov, risank, ki jih spremljajo na televiziji in prenosnih medijih, se odlično odzivajo na avtorske animirane filme, ki jih doživijo pri nas, v kinu. Čeprav so nekateri filmi stari več kot 50 let in črno-beli, čeprav imajo samo en del in junake, ki svoje želje dosegajo z ustvarjalnimi domislicami in zelo izvirnim, morda malce nenavadnim vedenjem.

Seveda pa je treba otroke pripraviti na to, kar bodo videli. Še več, treba jih je pripraviti na izkušnjo temne in skrivnostne kinodvorane, na veliko platno, na močan zvok. In potem na filme, na njihovo raznoliko poetiko in estetiko, na barve, glasbo, ritem, na like in zgodbo.

Pričujoče gradivo vam predstavlja izbor slovenskih risank od leta 1962 naprej in se konča s slikovito bero najnovejših dosežkov najmlajše generacije slovenskih ustvarjalcev animiranih filmov. Ponuja vam vpogled v njihovo vsebino in daje spodbude za delo z njimi, v obliki izhodišč za pogovore in dodatnih dejavnosti ob filmih. Ob vsem tem pa vas vabi tudi v boljše razumevanje miselnega, govornega, čustvenega in socialnega razvoja predšolskih otrok in mlajših šolarjev, kar je osnova za razumevanje njihovega načina gledanja in doživljanja animiranih filmov.

Uživajte v gledanju teh kratkih umetnin in potem še bolj v pogovorih z otroki, vodenih tako, da se otroci počutijo močne, sposobne in sprejete; tako lahko lažje predelajo dele filmov, ki se jim še posebej usidrajo v spomin.

V nadaljevanju je naveden seznam filmov, ki jih ponujamo v paketu slovenskih kratkih animiranih filmov **Spoznajmo risanke**, namenjenem predšolskim otrokom in mlajšim šolarjem. Sodelavci filmsko-vzgojnega programa Kinobalon v Kinodvoru in regionalne koordinatorke Nacionalnega filmsko-vzgojnega programa v Art kino mreži Slovenije pa vam bodo pomagali pripraviti paket tudi za starejše osnovnošolce in srednješolce.

o filmih: filmografski podatki in kratka vsebina

Cekin

Dušan Povh, Slovenija, 1962, 11'

režija, montaža Dušan Povh

scenarij Sava Janković, Oskar Sudoli

scenografija Smiljan Rozman

animacija lutk Dušan Hrovatin

glasba Borut Lesjak

fotografija Veka Kokalj

produkcija Triglav film

Mali Tin rad bere kriminalke in tudi sam si zaželi avanture. Čez glavo si povezne krinko, vzame kovček s potrebnim orodjem in se nameni do banke, da bi jo oropal. Vse premisli do zadnje podrobnosti in vse teče kot po maslu. No, če odmislimo stražnika na nočnem obhodu.

Ampak Tin denarja sploh ne potrebuje, bistvo je bil dobro izpeljan načrt. Kam pa zdaj s cekinom?

Hribci – Zajtrk

Marjan Manček, Slovenija, 1993, 5'

režija, scenarij, risba, animacija Marjan Manček

scenografija Pavao Štalter, Srđan Matić

montaža Janez Bricelj

glasba Tomaž Rauch

produkcija DZS – Ljubljana

Še niste slišali za Hribce? Poglejte čez hrib! Tam živijo že od pradavnine: oče Dajnomir, mama Miliboža in sin Milimir. Bela putka jim dela družbo in nosi jajca. Tudi to jutro je izvalila eno, toda, ojoj, jajce se je skotalilo v vodo. Kaj bodo pa zdaj Hribci zajtrkovali? Ker Dajnomir ve, da zlata ribica izpolni željo, če jo izpustiš, dobijo še več, kot si želijo.

Medved Bojan – Varuška

Branko Ranitović, Slovenija, 1999, 5'10"

režija Branko Ranitović

risba Pavao Šalter

animacija Darko Kreč

montaža Dušan Povh

glasba Mojmir Sepe

produkcija Studio 37 – Ljubljana

Medved Bojan ima tri barve – rdečo, modro in rumeno – in čarobno moč, da vse, kar naslika, oživi. Samo nekaj potez s čopičem in že je pred njim ležalnik. In drevo, ki mu dela senco. Z drevesa pade jajce in iz njega se izvali ptiček. Kaj vse mora naslikati Bojan, da pomaga majhnemu ptičku zrasti v veliko belo ptico.

Egon klobuk

Igor Šinkovec, Slovenija, 2012, 2'

režija, montaža, animacija Igor Šinkovec

scenarij Igor Šinkovec, Tanja Komadina

glasba in zvok Mateja Starič

produkcija Kid Animation

Egon svoja čustva in razpoloženska stanja izraža skozi svoj klobuk, ki ob tem ustrezno spreminja barvo in obliko. Pri njegovih dogodivščinah ga spremlja modri kuža, ki Egonu pomaga in ga ob tem uči o pomembnosti sodelovanja in medsebojne pomoči.

Koyaa – Lajf je čist odbit

Kolja Saksida, Slovenija, 2011, 3'

režija Kolja Saksida

scenarij Kolja Saksida, Jure Karas

likovna zasnova lutk Blaž Porenta

likovna zasnova scenografije Gregor Nartnik

animacija Piotr Ficner

montaža Gorazd Krnel

glasba Miha Šajina

produkcija ZVVIKS

Koyaa se na čisto poseben način spoprijema z vsakdanjimi opravki. Stvari se zapletejo že zjutraj, ko si skuša zavezati vezalke, te pa ga ne ubogajo. Na srečo na zakotni gorski polici ne živi sam: tu je tudi njegov prijatelj, stari modri Kroker, ki mu priskoči na pomoč, ko postanejo stvari preveč nore.

Koyaa – Roža

Kolja Saksida, Slovenija, 2013, 3'30"

režija Kolja Saksida

scenarij Kolja Saksida, Jure Karas, Marko Bratuš

likovna zasnova lutk Blaž Porenta, Blaž Slivnik

animacija Piotr Ficner

montaža Tomaž Gorkič

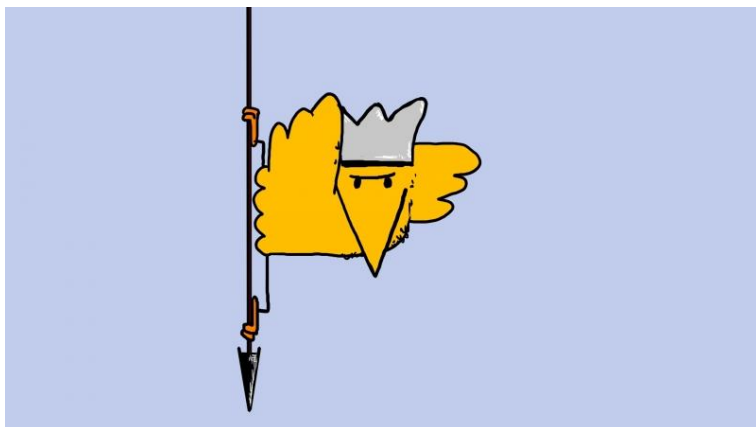
glasba Miha Šajina, Borja Močnik

produkcija ZVVIKS

Koyaa želi lepo sončno jutro izkoristiti za vrtnarjenje, vendar mu ne gre po načrtih. Posajena roža najprej noče rasti, nato pa pod vplivom glasbe zraste v mesojedo pošast, ki ga skuša pojesti. Koyaa s Krokarjevo pomočjo z veliko muko obvlada podivjano rožo.

Princ Ki-Ki-Do in pošast iz močvirja

Grega Mastnak, Slovenija, 2014, 4'16"

režija Grega Mastnak

scenarij Peter Povh, Grega Mastnak

glasba, zvok Vojko Sfiligoj

animacija Anka Kočevar, Timon Leder, Grega Mastnak

produkcija OZOR

Prebivalce močvirja iz njihovih domovanj prežene grozljivo tuleča pošast. Po pomoč se zatečejo na stolp Princa Ki-Ki-Do-ja. Princ Ki-Ki-Do in njegova zvesta prijateljca Tine in Bine neustrašno odletijo v megleno močvirje pošasti naproti. Megla skriva mnoge skrivnosti in izkaže se, da je pošast v resnici neubran pevski zbor ...

Maček Muri

Boris Dolenc, Slovenija, 2013, 10'36"

režija, montaža Boris Dolenc

scenarij Boris Dolenc, Sandra Ržen

literarna predloga Kajetan Kovič

likovna zasnova Matej Lavrenčič

animacija Jure Prek

glasba Jerko Novak

produkcija Invida

Muri vstane, se pretegne, pospravi posteljo in se odpravi novemu dnevu naproti. Pri zajtrku se znajde v zadregi, saj je pozabil na zelo poseben dan – Macin rojstni dan. S pomočjo Mikijevega izuma reši težavo, premaga vse tekmece in očara muco Maco.

Cipercooper

Jernej Žmitek, Boris Dolenc, Slovenija, 2014, 15'52"

režija Jernej Žmitek, Boris Dolenc

scenarij Boris Dolenc, Zarja Menart

literarna predloga Ida Mlakar

likovna zasnova Zarja Menart

animacija, montaža Jernej Žmitek

glasba Matevž Lavrinc, Tilen Stepišnik, Jan Grčar

produkcija Invida, Jernej Žmitek s.p., 100

Zgodba govori o dveh nagajivih čarovničkah Štumfi in Kuštri, ki se odločita, da bosta namesto v šolo in k zobozdravniku raje odšli iskat svojega čarovniškega mačka Packa. Spremljamo ju na zacopranem potovanju skozi prostor in čas, kjer se jima pridruži tudi pametnjakovič Brihta.

Pasavec (Potovanje na ladji Beagle)

Maja Šubic, Jernej Lunder, Slovenija, 2014, 10'

režija, montaža Jernej Lunder

scenarij Jernej Lunder, Maja Dolores Šubic

likovna zasnova Maja Dolores Šubic

animacija Zarja Menart

glasba Jaka Strajnar

produkcija Videoprodukcija Jernej Žmitek, Invida

Pasavec je prvi del kratke animirane serije Potovanje na ladji Beagle. Serija govori o manj znanih živalih, ki jih je Charles Darwin srečal na potovanju z raziskovalno ladjo HMS Beagle, jih natančno proučeval in popisal v svojem dnevniku. Pasavec, glavni junak filma, predstavi svojo pot po Južni Ameriki, kjer išče svoje brate.

pogovori o animiranih filmih

Pogovori, ki jih vodimo z otroki pred in po animiranih filmih, so najdragocenejša dodana vrednost projekcije. Ne le da otroci vidijo raznolike in navdihujoče bisere iz zakladnice slovenskih animiranih filmov za otroke, o njih skozi pogovor izvejo še marsikaj zanimivega, predvsem pa imajo možnost, da filme v miru predelajo, premislijo in jih postavijo na svoje mesto v svojem svetu. Nekateri bodo hitro odšli v pozabo, drugih se bodo spominjali še dolgo, morda celo za vedno.

Ko se pripravljamo na ogled in pogovor z otroki, se moramo zavedati, da je delo zelo različno glede na ciljno publiko, ki ji je namenjeno. Dobro je poznati razvojne značilnosti naše ciljne skupine in temu prilagoditi način gledanja in pogovarjanja.

Za lažje delo vam ponujamo kratek povzetek razvoja v zgodnjem in srednjem otroštvu – naj vam služi kot oporna točka, da boste lažje razumeli, kako otroci gledajo filme, zakaj se nanje odzivajo tako, kot se, in na kaj je treba paziti že pred ogledom, še posebej pa po njem.

psihološki razvoj v zgodnjem in srednjem otroštvu

Predšolski otroci

Za predšolsko obdobje je značilen intenziven razvoj na vseh psiholoških področjih: gnetejo in oblikujejo se mišljenja, govor, čustva, medosebni odnosi. Otroci napredujejo v pozornosti – od začetne krajše, manj usmerjene in nadzorovane se postopno spreminjajo v pozorne in osredotočene gledalce. Razvijajo se pojmi, otroci nove informacije povezujejo z že osvojenimi strukturami, jih primerjajo, sortirajo in sestavljajo v miselne sheme, ki jim služijo za lažjo orientacijo v svetu, ki jih obdaja. Pri tem je zelo pomemben razvoj jezika, saj jim pomaga tako pri mišljenju kot čustvovanju in ustvarjanju odnosov. Na razvoj jezika pomembno vpliva govor, ki ga otrok sprejema iz okolice – tako slovnična pravila kot interpretacija govorenega. V predšolskem obdobju se otroci učijo prepoznavati, sprejemati in izražati čustva, od prvih močnih čustvenih doživetij se seznanjajo z vedno bolj sestavljenimi čustvi. Spoznajo tudi čustvo strahu, ki je za otroke zelo neprijetno in lahko v primeru, ko otrok določene vsebine ne more povezati z obstoječimi miselnimi shemami, predstavlja zanj travmatično doživetje. Otroci se povezujejo med seboj, sklepajo prijateljstva, se uri v razumevanju perspektive drugega in

empatiji (vživljanje v čustva drugega), spoznavajo, kaj je prav in narobe, kaj dobro in slabo, ob vsem tem pa se učijo učinkovitih načinov komunikacije in reševanja medosebnih konfliktov.

Mlajši šolarji

Mlajši šolarji so že zmožni aktivnega usmerjanja pozornosti. V svojih miselnih shemah znajo najti manjkajoče informacije in videno ali slišano dopolniti z njimi. Njihove miselne operacije so hitre in okretne ter potekajo na predstavnih ravni, torej jim predmeta ni treba več videti, da bi razumeli njegove značilnosti. Razumejo in izražajo tudi sestavljena čustva, čustvo strahu pa ni več tako močno in osrednje kot v predšolskem obdobju, umakne se zaskrbljenosti in tesnobi. Otroci v tem obdobju se intenzivno vključujejo v medvrstniške skupine, v katerih urijo svoj govor, moralno presojanje, oblikovanje odnosov, reševanje konfliktov. Vpliv vrstnikov postaja močnejši, njihovo mnenje šteje kot pomembno. Šolski otroci postopno dojemajo razliko med fikcijo in realnostjo in lažje vzpostavijo kritičen odnos do videnega in slišane, zato tudi lažje sprejemajo in predelajo zahtevnejše vsebine.

Za obe obdobji, zgodnje in srednje otroštvo, pa velja, da so med posameznimi otroki velike razlike v hitrosti njihovega splošnega psihološkega razvoja, prav tako kot se razlikujejo na posameznih področjih. Zato je pri aktivnem delu s filmskimi vsebinami vredno pogovor zastaviti zelo široko, da lahko v njem najdejo svoje mesto vsi otroci in se učinkovito soočijo z obliko in vsebino tega, kar so videli.

animirani film je celota: osebno doživetje, vsebina in filmski jezik

Animirani filmi so za otroke v prvi vrsti osebno doživetje. Slika na velikem platnu jih prevzame, zvok jih posrka vase, zgodba je povsem zares tukaj in zdaj, junaki postanejo prijatelji, s katerimi se smeji in jokajo, za katere trepetajo in navijajo. V podobe na platnu projicirajo svoje želje in strahove, z njimi predelujejo lastne zgodbe in sestavljajo nove izkušnje bivanja v tem svetu. Zato je pomembno, da o tem tudi na glas spregovorimo in otrokom omogočimo, da povejo, kaj so ob gledanju doživeli, kako so zaznavali junake, kaj je na njih naredilo najmočnejši vtis, česa so se bali in čemu so se smejali. Ozavestiti in ubesediti osebno doživetje je za otroke mnogo lažje kot za odrasle, neobremenjeni so z lastnimi filtri,

njihov pogled je iskren, njihovo mnenje neposredno. Takšen pogovor predstavlja za otroke katarzo – film so po njem zmožni spustiti iz čustvenega objema ter se posvetiti vsebini in obliki.

Čeprav se običajno največ pogovarjamo prav o vsebini, zgodbi animiranih filmov, je pomembno, da usmerimo pozornost otrok tudi na filmski jezik, filmska izrazna sredstva. Filmski jezik predstavljajo vsa orodja, ki jih ustvarjalci uporabijo, da nam pripovedujejo zgodbo. Kakšna je slika: močna, barvita, nežna, svetlih barv, morda celo črno-bela? Se ustavlja na podrobnostih ali je bolj površna, od daleč? Pa ritem, teče hitro ali počasi? Kakšen je zvok: je v filmu samo glasba, in če je, kakšna je ta glasba, kako nam pripoveduje zgodbo, kako pomaga ilustrirati počutje junakov? Morda pa je govor: je samo pripoved ali so dialogi? Kako je način govora oblikoval junake, kako so govorili veliki in kako majhni? Kakšno tehniko animacije so izbrali umetniki? In zakaj so se odločili zanjo? Kako je vplivala na zgodbo? Kaj vse je tudi sicer mogoče v animiranem filmu, kaj vse lahko animiramo? Katera tehnika nam je bila najbolj všeč in zakaj prav ta?

Če otroke že pred ogledom pripravimo na ta vidik animiranih filmov, nas bodo njihovi odgovori presenetili: mnogo pozornejši, osredotočeni in neposredni so, kot si včasih mislimo. Pogovori o filmskem jeziku otroku širijo obzorje: iz njih izhajajo značilnosti žanrov in otroci si tako povsem naravno oblikujejo znanje, s katerim bodo kasneje določali značilnosti filmov in kritično izbirali, kaj jim je všeč in kaj ne.

Vsebina pa je tista, ki vse zgoraj napisano zajame v celoto in ponuja neskončne možnosti pogovarjanja, predelovanja, preigravanja. Pogovor o zgodbi nam lahko služi kot izhodišče za to, da vidimo, koliko in kako so otroci zgodbo razumeli. Pomembno je sporočilo, kako so jo vtakali v svoje vsakodnevne izkušnje in razmišljanja. Zanimivo je odkrivati, s katerimi junaki so se povezali in zakaj, kako so zaznavali njihove lastnosti in sprejemali njihovo vedenje. Kako so doživeli zaplet in razplet zgodbe. Kako so se sami odločali ob moralnih dilemah v zgodbi. Kakšno je njihovo mnenje o posameznih temah, ki jih je zgodba prikazala. Kakšne so njihove izkušnje v podobnih situacijah. In na koncu: zgodbe, ki se lotevajo težjih, tabu tem, so nam lahko v veliko pomoč pri pogovorih prav o teh temah: mi lažje začnemo pogovor, otroci pa z lastno projekcijo v pripovedovanje zgodbe vtkejo svoja razmišljanja in čustva.

izhodišča za pogovore o filmih in dodatne dejavnosti

Cekin

Napeta zgodba o fantu, ki si je zaželel biti junak iz knjige in si željo tudi uresničil.

Kako smo se počutili ob gledanju filma? Nas je bilo strah? Je bilo v njem kaj smešnega?

Katerih prizorov se najbolj spomnimo?

Kaj je rad bral Tin? Kaj so to kriminalke? Kdo nastopa v njih in kaj se v njih dogaja? Zakaj si je Tin zaželel, da bi bil junak iz svojih priljubljenih knjig?

Kakšen je bil njegov načrt? Kako ga je izpeljal? Ga je pri tem kdo zmotil?

Kaj je naredil s cekinom? Kam ga je skrtil? In kam ga je dal na koncu? Kako se je po tem počutil? Zakaj cekina ni porabil?

Kakšno se ti je zdelo Tinovo ravnanje? Je bilo prav, da je ukradel denar ali ne?

Kakšne barve so bile v animiranem filmu? Nas je kaj motilo, ker film ni bil barven?

Je bil Tin v filmu narisana ali kako drugače narejen? Kateri predmeti so nastopali v filmu, iz česa so bili narejeni?

Pogovarjajmo se o naših željah: kaj bi storili mi, če bi lahko naredili karkoli, kar bi si zaželeli? Junaki katerih zgodb bi postali?

Ko izbiramo med knjigami – katere pa so naše najljubše knjige, kakšne zgodbe radi beremo?

Pripovedujmo si o naših najljubših dejavnostih: kaj najraje počnemo, kje in s kom? Kako se ob teh dejavnostih počutimo?

Hribci – Zajtrk

Nenavadna družina je na prvi pogled videti drugače kot naše, v resnici pa jim je precej podobna.

Zakaj se junaki, ki smo jih spoznali, imenujejo Hribci? Smo si zapomnili njihova imena? Kaj pomenijo imena Dajnomir, Miliboža in Milimir? Igrajmo se z njihovimi pomeni!

Kdo še živi z njimi?

Kako se preživljajo, kje najdejo hrano? Kaj ulovi oče Dajnomir? Poznamo zgodbo o zlati ribici? Kaj naredi, če jo izpustimo? Jim je res zlata ribica izpolnila željo ali pa je bila mama tako spretna pri lovu?

Kakšen bo njihov zajtrk?

Kakšen pa je bil glas pripovedovalca? Je vse glasove govorila ena oseba ali jih je bilo več?

Smo že kje videli podobne like, kot so v tem filmu, morda v kakšni knjigi ali reviji?
Poiščimo ilustracije Marjana Mančka in pogledjmo, ali so si njegovi junaki kaj podobni med sabo.

Pogovarjajmo se o življenju ljudi v pradavnini: kakšni so bili videti, kako so bili oblečeni, kaj so počeli, kaj so jedli, kakšne predmete so uporabljali?

Pogovarjajmo se o naših družinah: kdo jih sestavlja, kaj počnemo skupaj in kaj vsak zase?

Medved Bojan – Varuška

Medved Bojan ima bujno domišljijo in čarobne barve. Bi jih imeli tudi mi?

Nam je bilo všeč, kako je Bojan naslikal vse, kar si je zaželel, in je vse oživel?

O čem smo razmišljali, ko smo gledali njegovo početje? Smo si tudi mi zaželeli takšne barve?

Kaj bi naslikali z njimi? Kaj vse je naslikal Bojan?

Kako je z barvami pomagal malemu ptičku? Kaj vse sta skupaj doživela? Sta postala prijatelja?

Po čem sklepamo, da sta ali nista?

Kaj bo naredil z novim majhnim ptičkom?

Nas je motilo, ker medved Bojan ne govori? Kakšna pa je bila glasba, se je spomnimo, znamo morda celo zapeti melodijo?

Film je odlično izhodišče za likovno ustvarjanje! Kaj vse lahko naslikamo s tremi barvami?

Kako jih mešamo, da dobimo barve, ki jih nimamo, a jih potrebujemo? Igrajmo se z barvami, mešajmo jih in preizkušajmo.

Pripovedujmo si zgodbe, v katerih imamo mi čarobne barve in vse, kar naslikamo, oživi!

Egon klobuk

Egon, kuža in pisana paleta čustev.

Kakšen se nam je zdel film, smo se ob njem zabavali ali dolgočasili? Kateri prizor smo si najbolj zapomnili?

Kakšen je Egon, opišimo ga.

Kaj se dogaja z njegovim klobukom? Kdaj spreminja barve in kakšne so barve glede na njegova čustva ali razpoloženje? Poskusimo se spomniti nekaterih prizorov, ko je klobuk spremenil barvo.

Zakaj je bil Egon jezen? Smo tudi mi kdaj jezni? V kakšnih situacijah?

Kakšno idejo je dobil, ko mu je zasvetila žarnica?

Se je razveselil jabolka? Kaj je naredil z njim? Kako se je počutil kužek, ko ni dobil nič jabolka? Kako se je počutil Egon, ko je ugotovil, kaj je storil? Kako se je oddolžil kužku?

Kakšne barve so prevladovale v filmu, so bile žive ali bolj nežne?

Kakšna pa je bila glasba, se je spomnimo?

Pogovarjajmo se o čustvih. Katera čustva poznamo? Kako se vedemo, ko smo jezni, žalostni, veseli ...? Kakšne barve bi za obarvanje naših čustev izbrali mi?

Koyaa – Lajf je čist odbit

Navihani Koyaa in nagajive vezalke – par, ki zagotavlja zabavo!

Kakšen je Koyaa, ki smo ga spoznali v filmu, opišimo ga! Kje živi? Kdo je njegov prijatelj?

Kaj se mu zgodi? Kakšne so njegove vezalke? Kaj vse počnejo? So nam njihove domislice zabavne? Kaj pa meni Koyaa, se tudi njemu zdijo smešne?

Kakšno rešitev najde Koyaa, kako umiri vezalke? Je zadovoljen? Kako to pokaže?

Kako pa bi se vezalk lotili mi, če bi bili na njegovem mestu?

Iz česa je bil v filmu narejen Koyaa, kakšen material so za animacijo izbrali ustvarjalci? Si predstavljamo, kako velika je lutka junaka in kako velika je njegova gorska polica v resnici?

Poskusimo tudi sami uprizoriti Koyev spopad z vezalkami – z lutkami, igračkami ali kar v živo, v igranem prizoru.

Kateri predmeti bi še lahko bili nagajivi, če bi oživel, kaj vse bi lahko animirali? Poglejmo okoli sebe in poiščimo predmete, dajmo jim vlogo in naredimo z njimi podobno smešnico, kot je bila Koyeva.

Si znamo zavezati vezalke? Če je čas že pravi za to opravilo, lahko film izkoristimo za učenje.

Koyaa – Roža

Duhovita zgodba fanta, ki s prijateljem krokarjem živi na gorski polici, ima veliko mero humorja, ustreznega ciljni publiki.

Kakšen se nam je zdel film, je bil smešen, strašen, žalosten?

Kdo je Koyaa, kako smo ga videli mi? Nam je v čem podoben?

Kako pa smo doživeli njegovo življenje na gorski polici, ki si jo deli s krokarjem?

S čim se Koyaa ukvarja, kaj bi rad naredil?

Kaj se zgodi z njegovo rožo, ko zraste? Se Koyaa rože ustraši? Je prestrašila nas?

Kaj si o vsem skupaj misli krokar?

Kakšno rešitev najde Koyaa? Je z njo uspešen? Kako se počuti na koncu filma?

Kako so ustvarjalci delali ta animirani film? Imamo predstavo o tem, kako poteka stop-motion animacija? Poiščimo še druge primere in se seznanimo z značilnostmi te animacijske tehnike.

Pogovarjajmo se o ustvarjalnem iskanju rešitev zapletenih težav: kako pa bi mi rešili problem s

podivjano rožo?

Pobrs kajmo po knjigah ali spletu in poiščimo zanimivosti o mesojedih rastlinah, ki v resnici obstajajo. Oglejmo si jih v živo, če imamo možnost kje v svoji bližini.

Princ Ki-Ki-Do in pošast iz močvirja

Duhovit animirani film predstavi neustrašnega junaka, ki kljub svoji majhnosti pogumno poleti zapletu naproti ... In ga reši!

Kako smo doživeli prve zvoke iz močvirja? Kakšni so bili? Smo se jih ustrašili? So nas zabavali?

Kdo je neustrašni princ Ki-Ki-Do in kdo sta njegova prijatelja?

Kdo jih pokliče na pomoč in zakaj?

Kdo je v resnici tuleča pošast?

Kaj počne svinja Rozi in zakaj zvok zbora ni tak, kot bi moral biti?

Kako princ Ki-Ki-Do reši neroden zaplet?

Kako pa smo slišali petje na koncu filma? Nam je bilo všeč?

Zapojmo tudi mi v zboru, poskusimo oponašati pošast iz močvirja, potem pa se spremenimo v ubran zbor, ki poslušalce razveseljuje in jih ne straši.

Narišimo princa Ki-Ki-Do-ja ali pa si izmislimo novega junaka, ki priskoči na pomoč v težavah.

Maček Muri

Dobro znana zgodba s prikupnim junakom v novi preobleki.

Kakšen vtis je na nas naredil animirani film?

Poznamo Mačka Murija in njegove prijatelje? Koga vse smo srečali v filmu? Opišimo posamezne like!

Je bil Muri takšen, kot smo si ga predstavljali? Smo podobe primerjali s tistimi, ki se jih spomnimo iz knjige o Mačku Muriju?

Kam hodi Muri na zajtrk? Zakaj mu je tam všeč?

Na kaj je danes pozabil? Kaj je naredil, ko se je spomnil?

Je Muca Maca zelo priljubljena muca? Po čem to sklepamo?

Kako Maca sprejme njegovo povabilo? Kako bosta z Murijem praznovala njen rojstni dan?

Kateri prizori v filmu so bili še posebej smešni?

Kakšna pa se nam je zdela kombinacija animacije – barvita 3-D animacija, ki jo je občasno prekinila preprosta 2-D animacija (npr. novice iz časopisa)?

Kako pa so nam bili všeč songi, pesmi, ki so bile sestavni del filma? So nas motile ali so se skladale s celoto?

Preberimo knjigo Maček Muri in jo primerjajmo s filmom. Preverimo, če znamo zapeti kakšno pesem o Mačku Muriju ali pa se jo naučimo.

Cipercoper

Razgibana zgodba, ki pritegne s svojim hitrim ritmom in humorjem.

Kakšni so bili naši občutki ob gledanju filma? Kateri prizori so se nam še posebej vtisnili v spomin. Opišimo jih!

Zakaj se Štumfa in Kuštra podata na razburljivo potovanje?

Kakšen je njun odnos do šole? In kakšen je naš?

Zakaj ju tako skrbi za mačka Packa?

Kaj vse doživita na posamezne dneve? Kdo se jima na poti pridruži? Kaj naredijo v četrtek?

Je zobozdravnik res takšen, kot si ga zamišljata čarovnički? Kakšen pa je naš zobozdravnik?

Kako se počutimo pri njem?

Kje najdeta svojega mačka? In kam ju pot odnese naprej?

Pogovarjajmo se o tem, kako mi doživljamo različne dneve tedna, katere dni imamo rajši in

zakaj.

Poiščimo knjigo Ide Mlakar: Cipercopec, ki je bila osnova za animirani film. Primerjajmo knjigo in film. V čem je moč knjige in v čem prednost filma? V katerem mediju nam je zgodba bolj všeč, zakaj?

Pasavec (Potovanje na ladji Beagle)

Nežna estetika animiranega filma nas popelje v pripovedovanje zgodb.

Nas je film pritegnil? Kaj se nam je posebej vtisnilo v spomin?

Kaj vemo o Charlesu Darwinu, o njegovem življenju in delu? Kaj smo o njem izvedeli v filmu?

Kakšen se nam zdi? Kateri vidik filma nas je najbolj pritegnil: geografski, zgodovinski, biološki? Pogovarjajmo se o vsakem izmed njih.

Kaj smo izvedeli o pasavcu, česar prej nismo vedeli? Kateri podatki so bili za nas najbolj zanimivi?

Kako lahko skozi zgodbo o pasavcu razmišljamo o prilagoditvah posameznih vrst na razmere, v katerih živijo? Kako je bilo to vidno pri pasavcih? Lahko kaj podobnega vidimo tudi pri drugih živalskih vrstah?

Kakšna se nam je zdela ilustracija, ki je bila osnova za animacijo?

Smo slišali kaj posebnega v glasbi, ki je bila v filmu? Kakšna se nam je zdela?

Pogovarjajmo se o pomenu pisanja dnevnika. Ga pišemo tudi mi? Če ga – na kakšen način in zakaj se nam to zdi pomembno? Če ga ne – zakaj se nam pisanje dnevnika zdi nesmiselno

početje?

Poskusimo povedati zgodbo kakšne živali, ki jo poznamo.

Ob ogledu vseh animiranih filmov priporočamo otrokom v branje knjižico *Animirani film* iz knjižne zbirke Kinobalon, kjer izvedo več o animiranih filmih, njihovem ustvarjanju in različnih tehnikah ter najdejo napotke za izdelavo preprostih optičnih igrač. Knjižico otroci prejmejo ob ogledu animiranega filma v Kinodvoru ali v okviru Nacionalnega filmsko-vzgojnega programa v Art kino mreži Slovenije. Dostopna je tudi v elektronski obliki na spletni strani <http://www.kinodvor.org/kinobalon/knjizna-zbirka-kinobalon/>.

Ogled animiranih filmov lahko nadgradite tudi z delavnicami animiranih filmov, kjer otroci in učenci spoznajo, kako nastane animirani film in se tudi sami preizkusijo v ustvarjanju kratkih animacij. Delavnice za različne starostne skupine izvajajo izkušeni mentorji Vzgojno-izobraževalnega programa animiranega filma Slon (več na spletni strani <http://slon.animateka.si/sl>) in Zavoda ZVVIKS (več na spletni strani <http://zvviks.net/>).

dodatna gradiva za strokovne delavce

Govednik, Rok: *Program slovenskih animiranih filmov. Gradivo za učitelje in starše Kinobalon*. Dostopno na: www.kinodvor.org/media/slovenski_kratki_animirani_filmi_pg.pdf.

Prassel, Igor: *Filmografija slovenskega animiranega filma 1952–2012*. Ljubljana: Slovenska kinoteka, 2012.

Repše, Hana (ur.): *Zbornik Slon. Zbornik o vzgoji in izobraževanju na področju animiranega filma. Pedagoško gradivo za učitelje in starše III*. Ljubljana: Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, Javni zavod Kinodvor, 2008. Dostopno na: http://slon.animateka.si/press/pedagoska_gradiva/Zbornik_Slon_2008.pdf.

Repše, Hana (ur.): *Zbornik Slon 2009. Pedagoško gradivo za učitelje in starše IV*. Ljubljana: Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2009. Dostopno na: http://slon.animateka.si/press/pedagoska_gradiva/Zbornik_Slon_2009.pdf.

Repše, Hana (ur.): *Zbornik Slon. Pedagoško gradivo za učitelje in starše V*. Ljubljana: Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2010. Dostopno na: http://slon.animateka.si/press/pedagoska_gradiva/Zbornik_Slon_dec10_web.pdf.

Repše, Hana in Peštaj Martina (ur.): *Animirani film v izobraževanju: vključevanje animiranega filma v vzgojno-izobraževalne sisteme*. Maribor: Društvo za razvoj filmske kulture; Ljubljana: Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2012.

Slatinšek, Petra (ur.): *Program Slon 2007. Pedagoško gradivo za učitelje in starše II*. Ljubljana: Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2007. Dostopno na: http://www.kinodvor.org/media/izdelava_animiranega_filma_v_razredu.pdf.